

Odgoj djece danas i nekad - što se promijenilo?

Posljednjih godina odnos roditelja i djece značajno se promijenio. Prvenstveno se promijenio **pogled na roditeljstvo**, a kao rezultat toga je porast broja roditelja koji se odlučuju na samo **jedno ili dvoje djece**. Sukladno tome, promijenio se i način na koji roditelji odgajaju djecu.

U čemu se najbolje uočavaju **razlike u odgoju djece danas i nekad**, pročitajte u nastavku članka.

Foto: Photosecrets

Različiti stilovi odgoja

Uz jasne i autoritativne smjernice koje su postavili stručnjaci za odgoj djece, roditelji imaju bezbroj različitih vrsta savjeta oko **novih stilova odgoja**. Bilo da ste popustljiv ili strog roditelj, svaki stil odgoja ima svoje prednosti i nedostatke stoga bi bilo najbolje kada biste mogli sve ono što je dobro kombinirati i tako funkcionirati u svojem roditeljstvu. No, znamo svi da je **teorija jedno, a praksa drugo**.

Uz različite stilove odgoja, roditelji dobivaju i brojne kontradiktorne savjete o tome je li

potrebno usmjeravati se na **postignuća djeteta** ili mu osigurati dovoljno **slobodnog vremena** za istraživanje vlastitog okruženja. Istovremeno, roditelji su postali puno **osjetljiviji na rizike** s kojima se susreću njihova djeca, bilo da su u pitanju fizičke ili psihičke potencijalne opasnosti.

Sukladno tome, [anksioznost](#) je postala **zaštitni znak suvremenog roditeljstva**. Još prije nego se dijete rodi, provode se različita prenatalna testiranja kako bi se navelo roditelje na brigu o potencijalnim urođenim oštećenjima, a već od tada kreće zaokupljenost dječjom sigurnošću. Činjenica je da u prošlosti mnoge od tih metoda nisu bile dostupne što je većini roditelja omogućavalo i odgoj bez nerealnih strahova i pretjeranih tjeskobnih opreza.

Foto: Photosecrets

Roditeljski strah i odgoj pod staklenim zvonom

Otkrivanje **roditeljskog straha** je danas prvenstveno usmjereno na rizike povezane s učestalim otmicama djece, kao i opasnostima od nasilja, cjepiva, aditiva i ostalih izazova. Važno je naglasiti i da su za brojne nerealne strahove odgovorni **mediji** koji svojim naglim širenjem dolaze u najmanji kutak svake obitelji. Rezultat toga je i činjenica da se **zemljopis djetinjstva uvelike smanjio**, odnosno djeca se danas odgajaju u brojnim **zatvorenim i ograđenim prostorima**, a nadzor djece nad njihovim aktivnostima se značajno povećao.

Jednako je važno naglasiti i veliki preokret u roditeljskim očekivanjima. Naime, prije su roditelji očekivali da će ih njihova djeca voljeti, a danas je u pitanju velika suprotnost. Roditelji nastoje **osigurati da ih njihova djeca vole**, da su sretna i da im nikada nije dosadno.

Budući roditelji više vremena posvećuju radu, a zbog toga se nose i s osjećajem **krivnje** zbog nedostatka vremena provedenog s djetetom. Iako nedavna istraživanja pokazuju da roditelji zapravo provode više vremena licem u lice s djecom nego što su to činili roditelji pedesetih godina prošloga stoljeća, današnji roditelji tjeskobno brinu da **nisu u stanju pružiti djeci sigurno i sretno djetinjstvo** u kojem su i sami uživali. Posljedično, mnogi roditelji prekomjerno kompenziraju to vrijeme.

Promjena u odnosima **roditelj-dijete** temelji se na povijesnim pomacima. Odgođeno roditeljstvo, obrazovniji roditelji i smanjeni natalitet doveli su do naglog povećanja **usredotočenosti na pojedinu djecu**. Današnja pretjerana fiksiranost na jedno dijete je dovela do toga da roditelji previše **štite svoju djecu od straha i boli** ne uzimajući u obzir da će se njihova djeca s takvim osjećajima morati znati nositi, posebno kada samostalno krenu istraživati svijet. U društvu u kojemu su bračni odnosi postali puno osjetljiviji, mnogi roditelji gledaju na svoju djecu kao na izvor trajne vezanosti i emocionalne ispunjenosti.

Financijska sigurnost i odgoj djece

Možda najveća promjena u odnosima između roditelja i djece svakako leži u brizi roditelja hoće li uspjeti prenijeti **financijsku sigurnost** svojoj djeci. Kako je ekonomija postala konkurentnija i poduzetnija, mnogi roditelji nastoje djeci pružiti sve materijalne benefite, a kao rezultat toga dolazi do **ulaganja sve više vremena i resursa u obogaćivanje**. Nažalost, zbog toga je čitanje priča djeci, razgovor s njima i nestrukturirano provođenje vremena u igri postalo zanemareno.

Sukladno tome, danas odgoj ne prestaje kada dijete navrší 18 ili 21 godinu. Većina roditelja je prestala to i očekivati. Naime, danas je roditeljstvo aktivno i tijekom djetetovih dvadesetih godina, a upravo zbog toga sve više djece i u svojim tridesetim godinama živi s roditeljima i očekuje njihovu pomoć u svim područjima života. S obzirom na to da je sve više djece koja čak niti u svojim dvadesetim godinama ne odlaze od roditelja niti mogu samostalno brinuti o sebi, stručnjaci su razvili potpuno novo razdoblje odrastanja koje su nazvali „**odraslost u nastajanju**“, a odnosi se na dob od 18 do 25 godina. Nažalost, ekonomske (ne)prilike u zemlji pridonose sve težem odvajanju djece od roditelja prvenstveno zato što više nije tako lako osamostaliti se, pronaći stabilan posao ili povoljan smještaj.

Foto: Photosecrets

Moderan odgoj djece

Iako su danas odgoj i roditeljstvo prenaplašeni i prezaštitnički nastrojeni, činjenica je i da su danas **roditelji u prosjeku bliži svojoj odrasloj djeci nego što je to bilo u prošlosti**. Hijerarhija roditelja i djeteta je u značajnoj mjeri došla do odnosa koji je bliži, intimniji i egalitarniji nego što je ikada postojao u prošlosti. Upravo zbog toga je nastalo i suvremeno načelo da roditelj djetetu mora biti prvenstveno **prijatelj**. Mnogi stručnjaci ipak kritiziraju takva razmišljanja s obzirom na to da je **roditelj dužan djetetu pružiti disciplinu** i naučiti ga određenim obrascima ponašanja.

Disciplina djeteta je pitanje **roditeljske odgovornosti**, a nerijetko zahtijeva napor i žrtvu kako bi dijete na adekvatan način naučilo težinu posljedica za određena ponašanja. Stoga, suprotno prijateljskom roditeljstvu, važno je naglasiti da je nužno djetetu **postavljati određena ograničenja** te poduzimati mjere kada se ne ispoštuju postavljene granice. Drugim riječima, **granice moraju postojati te se jasno odrediti**. Ako dođe do nepoštivanja postavljenih granica, kao roditelji ste dužni ispraviti takvo ponašanje kako bi dijete moglo naučiti prihvatljive i ispravne obrasce ponašanja.

Psihologija odgoja djece

Opterećeni učenjem novih metoda odgajanja, suvremeni roditelji se užasavaju na činjenicu da je dijete potrebno **disciplinirati**, a to ujedno znači i **kazniti** kada je to potrebno. No, svakako nije riječ o provođenju diktature, tiranije ili kakvih drugih nedopustivih fizičkih i psihičkih nasilja nad djetetom. Riječ je o **poduzimanju minimalne nužne sile** koja je kod svakog djeteta drugačija, ovisno o njegovom karakteru. Nekoj djeci je dovoljan roditeljski pogled kako bi se smirila i shvatila da su nešto loše napravila, a nekima je ipak potrebno naglo prekidanje aktivnosti i izdvajanje u sobu kako bi shvatila da su prešla određene granice.

Naravno, svako dijete će drugačije reagirati, a ako na krive načine budete reagirali na djetetovo ponašanje, nećete postići ono što biste trebali – disciplinirati dijete i naučiti ga ispravnim i prihvatljivim oblicima ponašanja. Prema bihevioralnim psiholozima, **dobro ponašanje se nagrađuje kako bi se održalo, a loše ponašanje se kažnjava kako se ne bi ponovilo**. Nije tako jednostavno kao što u teoriji zvuči zato što zahtijeva puno **vremena i čekanja**. Nije poanta dijete zaštititi od svake negativne emocije koja se može pojaviti već oblikovati njegovo ponašanje kako bi naučilo što je dobro, a što loše.

Uz sve navedeno, svakako bi bilo dobro da **kao roditelji uvijek djelujete u paru**, odnosno da se dogovarate oko odgojnih postupaka te da se u provođenju istih slažete. Djeca trebaju pravila i vole rituale, a ako im otac postavlja jedna pravila, a majka druga, u njihovim dječjim svjetovima nastaje globalni **kaos** koji rezultira prekomjernim isprobavanjem onoga što smiju, a što ne jer su svjesni da granice i pravila ipak nisu

tako čvrsto postavljena te da su podložna promjenama.

Foto: Photosecrets

Prije svega – opustite se i nemojte paničariti oko svake sitnice. Smijete i pogriješiti i pasti, ali se naučite ustati. Nije lako biti roditelj i naučiti jedno malo biće svemu što je potrebno kako bi izraslo u sretnu i odgovornu odraslu osobu. No, nemojte zanemariti da je **vaš primjer najvažniji**. Djeca će prije imitirati vaše ponašanje nego što će poslušati i prihvatiti vaše brojne riječi. Pokažite im primjerom kakvi trebaju biti, ali imajte na umu da prije svega trebaju sretni i zadovoljni roditelje.